

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: СОЦИОЛОГИЈА
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: ВАСПИТАЧИ-ПРВА ГОДИНА
ВЕЖБЕ ПО РАСПОРЕДУ: ПОНЕДЕЉАК, 18.05.2020.
САРАДНИК У НАСТАВИ: МАС Невена Настић

46. РЕЛИГИЈА

Религија се често дефинише као веровање у бога, односно као вера у онострани свет, или као веза човека с оностраним бићем. Такво одређење религије проистиче из својствености религијске активности у којој се човек обраћа "натприродној" сили или "оностраном" бићу да би утицао на природу и објаснио свој положај у свету.

За социолошко становиште о разумевању религије најважнија су учења Маркса, Диркема и Вебера.

Под њиховим утицајем засовани су доминантни теоријски ставови о религији. Они су сматрали да је религија, у суштини илузија, а да је други свет о којем религија говори, у ствари стварни свет искривљен кроз призму религијског симболизма.

Маркс је сматрао да је "религија опијум за народ", јер пружа оправдање за неједнакости које владају у друштву између богатих и сиромашних.

Основни елементи религије:

1) Свето, значај светог које је омеђено божанским духом, тајновитошћу, жељом за приближавање савршенству; оно је изражено у више облика: света места, свети предмети, свети ритуали, свете забране, свете животиње, свети догађаји, свето време итд;

2) и веровање у натприродно порекло света (у творца и спасење) као универзално стање мира и вечности, судњи дан царства божјег, трпљење на овом свету и утеху коју пружа божанство.

Поред тога, заједничке карактеристике у свим религијама јесу: коришћење симбола, који изазивају осећање поштовања и страхопоштовања; и разноврсних ритуала или церемонија у којима учествују заједно свештеници и верници.

За религију је битна и вредносна димензија, јер је она извор доброг, истинитог и лепог, односно морално - обичајна страна пошто се на основу ње стиче човечност.

Структура религије

Структуру религије чине следећи елементи: учење о богу, религијска осећања, ритуали (обреди), симболи и религијска организација.

Религијско учење о натприродном бићу (богу) јавило се у време настанка монотеистичких религија као потреба да се, ради јединства верске заједнице, фиксирају исправни начини замишљања бога и оностраног света уопште.

Ритуали или обреди проистичу из учења о натприродном бићу и сврха ових радњи је да се удовољи богу - утиче на његову вољу, ублажи његов гнев и ода захвалност. У ритуалне радње спадају молитва, жртва, разни церемонијали итд.

Симболи представљају врсте знакова које људи стварају да би преко њих упућивали нека своја осећања или идеје богу, пошто се он сматра недокучив непосредним путем.

Религијска организација представља посебну верску групу људи са истим веровањем који се удружују и организују како би могли да се одрже у конкуренцији са другим верским групама.

Основни облици верског организовања су: култ, секта, деноминација (конфесија) и црква.

Друштвена функција религије

Религија, као и свака друштвена појава, има своју улогу у друштву, односно одређене функције, а то су: дефинисање "особеног погледа на свет", психолошко-емоционална или компензациона функција, етичка и друштвено-интегративна функција.

Религијски поглед на свет полази од идеје о два света - онострано биће и онострано биће, при чему се онострано схвата као несамостално, јер је настало из оностраног.

47. САЗНАЊЕ

Сазнање настаје из тежње људи да спознају свет око себе и да га мисаоно протумаче, као и да помоћу ума овладају проблемима који се пред њих постављају.

Основни типови сазнања су здраворазумско, филозофско и научно.

48. УМЕТНОСТ

Уметност је посебан облик људског стваралаштва који је заснован на субјективном естетском доживљају и животном искуству ствараоца да, помоћу чулних симбола, изрази доживљај света или онога што би свет требало да буде.

Дела уметности су разноврсне духовне творевине, материјализоване у посебним облицима и формама (ликовној, музичкој, драмској, литерарној итд). Она су продукти индивидуалног стваралаштва; израз индивидуалности и оригиналности сваког уметника; плод маште и унутрашњег богатства личности и представљају израз слободе уметничког стваралаштва.

Уметности има три функције: 1) естетску, којом се утиче на обликовање укуса људи; 2) сазнајну, којом се обогаћује знање, иако то није примарна функција уметности; и 3) друштвено- прображајна, а то је могућност да се подстакне социјална акција, јер уметничко стваралаштво изражава стварност појава и друштвених збивања кроз призму своје емоционалности.

Врсте уметности

Постоје разне врсте уметности што условљава и разноврсне поделе, од којих, овом приликом указујемо на:

- fine уметности (музика, позориште, литература, ликовне уметности);
- комбиноване уметности (игра, позориште, опера);
- примењена уметност (керамика, текстил, минијатурно сликарство) и
- популарна уметност (филм, забава, штампа, радио и телевизија).

49. ДРУШТВЕНЕ ВРЕДНОСТИ И НОРМЕ

Вредности и норме су од великог значаја за сва друштва и културе.

Вредности су идеална својства објеката која их чине пожељним за људе. То су оне идеје које одређују шта се сматра важним, вредним и пожељним у неком друштву. Ове идеје дају значење и служе као водич људима у њиховој интеракцији са светом који их окружује.

Функционисање вредности осигурано је наградама и казнама. Свака заједница се осигурава одређеним вредностима које дају значење свим људским поступцима и свему што је специфично у појединачној заједници или култури

Друштвене норме, или друштвени правила, су правила понашања која одражавају вредности културе једног друштва и оне "непосредно регулишу понашање људи, и то често до најситнијих појединости".

Друштвених норми има много врста, али је најважнија подела на техничка правила и друштвене прописе.

Техничка правила су правила о понашању човека према спољној природи. То могу бити разна упутства о технолошким процедурама у производњи или процедурама у лечењу, правила о заштити на раду, противпожарној заштити, грађевинска правила итд.

Друштвени прописи су правила о понашању људи у друштву.

Њих има више врста: право, обичај, морал, мода, правила пристојности, правила лепог понашања (бонтон), правила учтивости итд, али се за моралне и правне норме може рећи да оне чине суштину друштвених прописа, јер су најчешће и све друге норме на њима засноване.